

Bladeren in biografieën

Biografieën van Nederlandse politici, denkers, schrijvers, kunstenaars of anderszins bijzondere individuen zijn te vinden in het *Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek* (NNBW) of het *Biografisch Woordenboek van Nederland* (BWN). De gedrukte uitgaven zijn nogal lijvig en alleen in bepaalde bibliotheken te raadplegen. Gelukkig zijn deze boeken nu gedigitaliseerd en aangevuld.

Vor de geschiedenisdocent die op zoek is naar meer informatie over een Bekende Nederlander uit vroeger tijden is dit digitale naslagwerk van het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis een uitkomst. Het bestaat uit twee delen korte levensbeschrijvingen: van personen die tussen 1780 en 1830 in Nederland of de Nederlandse overzeese gebiedsdelen van betekenis waren, en van hen die dat tussen 1880 en 2000 waren.

Het eerste deel, dat alleen in digitale vorm bestaat, is door verschillende gerenommeerde auteurs gevuld met zeventig biografieën. De keuze voor de periode 1780 tot 1830 is bijzonder. Deze vijftig jaar vanaf de Patriottentijd tot aan de Belgische Opstand werden gekenmerkt door ontwikkelingen op allerlei gebieden: maatschappelijk, politiek, wetenschappelijk en artistiek. De confrontatie tussen het oude en het nieuwe komt vaak tot uiting in de levensloop van hen die in deze tijd een opvallende rol speelden: dat geeft hun uiteenlopende geschiedenissen een bijzondere overeenkomst. De beschreven personen zijn zo evenwichtig mogelijk verdeeld over de deelperiodes Patriottentijd en Restauratie (1780-1787-1795), Bataafse Tijd (1795-1806), Franse Tijd (1806-1814) en Verenigd Koninkrijk (1814-1830). Ze waren actief op uiteenlopende maatschappelijke gebieden: helden als Joan Derk

van der Capellen en Jan van Speijk, respectievelijk politiek activist en marineofficier, hebben beiden lange en zeer gedetailleerde teksten toebedeeld gekregen. Maar ook de in zijn tijd immens populaire acteur Andreas Snoek wordt uitgebreid beschreven.

Archaïsch taalgebruik

Het tweede deel van het BWN is een vervolg op het *Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek* (NNBW), dat in tien delen verscheen tussen 1911 en 1937. In die uitgave werden bewust geen personen vermeld die na 1910 waren overleden; desondanks is het een van de belangrijkste naslagwerken voor de Nederlandse geschiedschrijving. De gedigitaliseerde versie is doorzoekbaar door middel van tabs aan de linkerkant van de website: een bladerfunctie, een aanklikbare inhoudsopgave, een index op personen en een zoekfunctie op woorden in de tekst. De pagina's kunnen worden geopend als 'transcriptie', maar ook als 'image'; maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de getranscribeerde versie prettiger leest en zoekt. Het archaïsche taalgebruik is daar overigens ongeschonden gebleven. Het plan van de oorspronkelijke redactie om deze – meer dan tweeduizend – beschrijvingen te vervolgen met personen die na 1910 werden geboren heeft nooit doorgang gevonden; wel nam de

Leidse hoogleraar Schöffer in 1971 het initiatief tot de zes gedrukte delen van het BWN, die tot 2009 verschenen. Deze delen zijn inmiddels, net als het NNBW, gedigitaliseerd en doorzoekbaar op persoonsnaam, geboorte- of sterfjaar, beroep of geslacht en doorbladerbaar. Net als in het eerste deel zijn de biografieën uitgebreid, goed geschreven en informatief; maar voor objectief gebruik is het wel zaak door de vaak belegen en moraliserende toon heen te lezen. ■

Nicole van der Steen is redacteur van Kleio.

Andreas Snoek in de rol van Anthenor. Tekening van Johannes Jelgerhuis, collectie Rijksmuseum.

Het *Biografisch Woordenboek van Nederland* is te vinden op: <http://resources.huygens.knaw.nl/bwn>.